

O'QUVCHILARDA IJODKORLIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION USULLAR

Madaminova Jumagul Nizomidin qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

Pedagogika II- bosqich magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18333990>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezisdagi o'quvchilarda ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish masalasi innovatsion pedagogik yondashuvlar orqali tahlil qilinadi. Tezisdagi ijodkorlik qobiliyatining pedagogik mohiyati, uning ta'lim jarayonidagi roli, shuningdek, innovatsion metodlar yordamida ijodiy salohiyatni shakllantirishning nazariy asoslari yoritilgan.

Kalit so'zlar: ijodkorlik qobiliyati, o'quvchi, innovatsion pedagogik metodlar, kreativ fikrlash, ta'lim jarayoni.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimi oldida o'quvchilarda kreativ fikrlash, yangicha yondashuv va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish muhim vazifa sifatida namoyon bo'lmoqda. Bugungi sharoitda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun shaxs nafaqat bilimga, balki o'z g'oyalarini yaratish, muammoli vaziyatlarni hal qilish va mustaqil qarorlar qabul qilish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim. Shu sababli pedagogika fanlari ijodiy qobiliyatni shakllantirishning innovatsion usullarini ishlab chiqishga e'tibor qaratadi.

O'quvchilarda ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish shaxsning individual salohiyatini ochish, motivatsiyasini oshirish va ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlash bilan uzviy bog'liq. Innovatsion pedagogik yondashuvlar, jumladan interfaol metodlar, muammoli vaziyatlar, loyiha ishlari va kreativ mashg'ulotlar, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini samarali rivojlantirish imkonini beradi.

Ijodkorlik qobiliyatining pedagogik mohiyati

Ijodkorlik qobiliyati — bu o'quvchining yangicha fikrlash, muammoli vaziyatlarda noodatiy yechimlar topish va ta'lim jarayonini ijodiy shakllantirish qobiliyatidir. Pedagogik nuqtai nazardan ijodkorlik qobiliyati o'quvchining individual o'sishi va rivojlanishining muhim ko'rsatkichi hisoblanadi.

Ijodiy qobiliyatning tarkibiy elementlari quyidagilardan iborat:

Kognitiv komponent — yangicha g'oyalarni ishlab chiqish va ularni amaliyotga tadbiq etish;

Motivatsion komponent — ijodiy faoliyatga ichki qiziqish va intilish;

Emotsional-kommunikativ komponent — ijodiy fikrlarni boshqalar bilan bo'lishish va hamkorlik qilish qobiliyati;

Faoliyat komponenti — kreativ metod va texnikalarni amaliyotda qo'llash.

Innovatsion pedagogik usullar

O'quvchilarda ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirishda quyidagi innovatsion usullar samarali hisoblanadi:

1. Interfaol metodlar – guruh muhokamalari, rolli o'yinlar, munozara va debatlar o'quvchilarda kreativ fikrlashni faollashtiradi.
2. Muammoli ta'lim (problem-based learning) – o'quvchilarga muayyan vaziyat yoki muammoni yechish topshirig'i beriladi, natijada ularning yangicha qarorlar ishlab chiqish qobiliyati rivojlanadi.

3. Loyiha asosidagi faoliyat – talabalarning mustaqil ijodiy loyihalar yaratishi va taqdim etishi ijodiy va tanqidiy fikrlashni shakllantiradi.
4. Kreativ mashg'ulotlar va treninglar – “brainstorming”, “mind-mapping” kabi texnikalar ijodiy salohiyatni oshiradi.
5. Refleksiv faoliyat – o'quvchilar o'z ishlari ustida fikr yuritib, tajribadan saboq chiqaradi va o'z ijodiy jarayonini tahlil qiladi.

Pedagogik ahamiyati

Innovatsion usullar yordamida o'quvchilarning ijodkorlik qobiliyati rivojlanishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Interfaol metodlar o'quvchilarning faolligini kuchaytiradi, loyiha ishlari orqali talaba mustaqil ijodiy faoliyatga jalb qilinadi. Muammoli vaziyatlar va kreativ mashg'ulotlar ijodiy fikrlashni faollashtirib, talabaning o'zini o'zi rivojlantirishga intilishini rag'batlantiradi.

Innovatsion pedagogik yondashuvlar yordamida o'quvchilar shaxs sifatida ham rivojlanadi, ular tanqidiy fikrlashni o'zlashtiradi va pedagogik jarayonni ijodiy shakllantirishga qodir bo'ladi.

Xulosa

O'quvchilarda ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishda innovatsion pedagogik usullar samarali va zarur hisoblanadi. Interfaol metodlar, loyiha ishlari, muammoli ta'lim va kreativ mashg'ulotlar o'quvchilarning kognitiv, motivatsion, faoliyat va refleksiv komponentlarini rivojlantiradi. Innovatsion usullarni ta'lim jarayoniga tizimli joriy etish o'quvchilarda kreativ fikrlash va ijodiy faoliyatni shakllantirishning asosiy yo'li sifatida qaraladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Torrance E.P. Creative Thinking and Education. – New York, 2020.
2. Abdullayeva M. Pedagogik kreativlik va innovatsion yondashuvlar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuv. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika va kasbiy rivojlanish. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021.
5. UNESCO. Education for Creative Thinking. – Paris, 2020.